

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Religiologia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Religiology
Kierunek studiów	Teologia kurs B
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Nauki teologiczne
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu	Ks. dr hab. Zdzisław Kupisiński
------------------------	---------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	I, II	6
konwersatorium			
ćwiczenia	30	I, II	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	W1: Zainteresowanie religioznawstwem, genezą i rozwojem religii W2: Znajomość podstawowych pojęć religioznawczych i teologicznych na poziomie I roku studiów teologicznych
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1: Wyjaśnienie, czym jest religiologia i jej specyfika w rozpatrywaniu pojęcia i definicji religii. Ukazanie różnicy w badaniach nad religią w naukach empirycznych, filozoficznych i teologicznych.
C2: Zapoznanie studentów z religioznawczymi badaniami nad religią. Ukazanie znaczenia filozofii religii i teologii religii w badaniach nad genezą i istotą religii.

C3: Poszerzenie horyzontów myślowych i wstępne zapoznanie z religiami uniwersalnymi, narodowymi i plemiennymi. Ukazanie wyjątkowego charakteru chrześcijaństwa we współczesnym pluralizmie religijnym.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę, szczególnie z nauk religiohistorycznych. Posiada szeroką i uporządkowaną wiedzę z zakresu nauk o kulturze i religii, w tym z religioznawstwa, filozofii religii i teologii religii. Dostrzega powiązanie nauk teologicznych z innymi dziedzinami nauki, a także procesy zmian zachodzące w kręgu kultur będących pod wpływem chrześcijaństwa, zwłaszcza w odniesieniu do roli chrześcijaństwa w kształtowaniu się kultury Europy.	T_W03
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych teorii na temat: genezy religii w celu określenia ich znaczenia i oddziaływania na społeczeństwo a przez to włączyć się w działalność ewangelizacyjną, pastoralną i charytatywną Kościoła katolickiego. Potrafi prowadzić dialog światopoglądowy, ekumeniczny i między religijny z wyznawcami innych religii	T_U05
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Uznaje znaczenie wiedzy religioznawczej i teologicznej oraz formacji religijno-duchowej do rozwiązania problemów teoretycznych i praktycznych z uwzględnieniem opinii ekspertów związanych z fenomenem religii.	T_K01

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Treści programowe: Zagadnienia wstępne - aktualność i założenia badań religioznawczych. Nauki religiohistoryczne: religioznawstwo, filozofia religii, teologia religii. Przedmiot religioznawstwa i terminologia. Nauki religioznawcze: historia religii, etnologia religii, socjologia religii, psychologia religii, fenomenologia religii, geografia religii, pedagogika religii. Pojęcie i istota religii. Etymologia. Definicja religii. Podmiot i przedmiot religii. Typologia religii. Religie etniczne (plemiennie-narodowe) i uniwersalne. Religie o charakterze dynamistycznym, animistycznym i teistycznym. Religie prawa i łaski, mistyczne, profetyczne misyjne, niemisyjne i wędrujące.

Pojęcie religii, czym jest i dlaczego istnieje? Dlaczego istnieją różnice w poglądach na istotę religii? Opis przeżycia religijnego. Filozoficzne interpretacje faktu religijnego. Religia i jej geneza w ujęciu filozoficzno-teologicznym. Teologia religii wśród nauk religiohistorycznych (pojęcie i przedmiot teologii religii, teologia religii a religioznawstwo, teologia

religii a teologia fundamentalna). Pojęcie i geneza religii w świetle teologii religii. Objawieniowa geneza religii. Chrześcijaństwo a religie pozachrześcijańskie: współczesne paradygmaty w teologii religii (ekskluzywizm, inkluzywizm, pluralizm relatywistyczny). Uzasadnienie wyjątkowego charakteru chrześcijaństwa pośród religii świata. Konieczność Kościoła do zbawienia. Chrześcijaństwo a hinduizm, buddyzm i islam.

Treści programowe do ćwiczeń:

Aktualne znaczenie religioznawstwa. Przedmiot badań religioznawczych. Elementy religijności ludowej. Problem magii a religii. Rozumienie takich pojęć, jak: mit, rytuał, ceremonia, obrzędy etc. Zapoznanie studentów z metodą etnograficznych badań terenowych i metodami stosowanymi w religioznawstwie. Zwyczaje i wierzenia w dorocznej obrzędowości ludowej oraz pogrzebowe i zaduszkowe w obrzędowości ludowej. Symbolika afrykańskich rytuałów agrarnych (wierzenia o ziemi, sanktuaria ziemi). Wielkie tradycje religijne świata. Sekty czy nowe ruchy religijne.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny, problemowy i konwersatoryjny, dyskusja	Kolokwium cząstkowe, egzamin, obserwacja, referat	Protokół, uzupełnione i ocenione kolokwium
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu, dyskusja metoda SWOT, ćwiczenia praktyczne, metoda obserwacji	Obserwacja, praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej, raport z obserwacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja, obserwacja uczestnicząca	Obserwacja	Raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, uwagi...

Ocena niedostateczna

(W) – Student nie zna podstawowych pojęć z zakresu religioznawstwa, nie zna także klasyfikacji podziału religii; nieusprawiedliwiona nieobecność na ćwiczeniach.

(U) – Student nie potrafi zastosować podstawowej wiedzy z zakresu religioznawstwa do ukazania teorii genezy i rozwoju religii; nie zaliczył pracy pisemnej, nie wygłosił referatu i nie brał udziału w dyskusji.

(K) – Student nie potrafi na podstawie zdobytej wiedzy dać zasadnej odpowiedzi na pytanie: co to jest religia? nie jest kompetentny w merytorycznej dyskusji na temat podstawowych religioznawczych zagadnień z zakresu istoty religii.

Ocena dostateczna

(W) – Student posiada podstawowe wiadomości na temat fenomenu religii i ujmowania jej przez dyscypliny religioznawcze. Osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia z pominięciem niektórych ważnych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami.

(U) – Student potrafi wykorzystać zdobyty materiał do dialogu z przedstawicielami innych religii i potrafi wykorzystać zdobyty materiał do popularyzacji wiedzy o religii.

(K) – Student rozumie potrzebę wielowymiarowej interpretacji faktu religijnego.

Ocena dobra

(W) – Student zna terminologię z zakresu religioznawstwa i orientuje się dobrze w specyfice nauk religiologicznych.

(U) – Student potrafi zadowalająco i racjonalnie ukazać potrzebę istnienia religii w świetle nauk o kulturze i religii; potrafi zadowalająco i racjonalnie ukazać fenomen religii w świetle pojmowania tego zjawiska przez dyscypliny religioznawcze

(K) – Student rozumie potrzebę wielowymiarowego pojmowania fenomenu religii; posiada intelektualny potencjał do dialogu z przedstawicielami innych religii.

Ocena bardzo dobra

(W) – Student ma pogłębioną wiedzę z zakresu dyscyplin religioznawczych, pojęcia religii oraz typologii religii; osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia obejmujących wszystkie istotne aspekty.

(U) – Student potrafi wykorzystać w dialogu międzyreligijnym poznany materiał z zakresu religioznawstwa.

(K) – Student potrafi podjąć konstruktywną dyskusję z badaczami zajmującymi się fenomenem religii w zakresie nauk humanistycznych i społecznych.

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uprzednie zaliczenie ćwiczeń.

Na ostateczną ocenę składają się oceny z kolokwiiw cząstkowych (20%), dyskusji (20%) i egzaminu ustnego (60%).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
A. Bronk. Podstawy nauk o religii. Lublin 2003; Z. Kupisiński, I.S. Ledwoń. Religiologiczne nauki. W: Leksykon teologii fundamentalnej. Red. M. Rusecki i in. Lublin – Kraków 2002 s. 1034-1040; A. Wąs. Pluralizm religii. 1. W perspektywie religioznawczej. W: M. Rusecki i in. (red.). Leksykon teologii fundamentalnej. Lublin – Kraków 2002 s. 920-923; I.S. Ledwoń. W perspektywie filozoficznej. Tamże s. 923-925; M. Rusecki. Istota i geneza religii. Lublin – Sandomierz 1997; H. Zimoń (red.). Religia w świecie współczesnym. Zarys problematyki religiologicznej. Lublin 2003.
Literatura uzupełniająca
M. Rusecki. Traktat o religii. Warszawa 2007; G. Lanczkowski. Wprowadzenie do religioznawstwa. Warszawa 1986; M. Eliade. Historia wierzeń i idei religijnych. T. 1-3. Warszawa 1988-1995; A. Bronk. Nauki o religii. W: H. Zimoń (red.). Religia w świecie współczesnym.

Zarys problematyki religiologicznej. Lublin 2000 s. 23-52; H. Zimoń (red.). Dialog międzyreligijny. Lublin 2004; J. Keller i in. (red.). Zarys dziejów religii. Warszawa 1986. Chr. Gellner. Chrześcijanin pośród religii świata. Poznań 2010; J. Dupuis. Chrześcijaństwo i religie. Od konfrontacji do dialogu. Kraków 2003; K. Kościelniak. Chrześcijaństwo w spotkaniu z religiami świata. Kraków 2002; Z. Kubacki. Jedyność Jezusa Chrystusa. O jedyności i powszechności zbawczej Jezusa Chrystusa w kontekście chrześcijańskich teologii religii. Warszawa 2005; I.S. Ledwoń, K. Pek (red.). Chrześcijaństwo a religie. Dokument Międzynarodowej Komisji Teologicznej. Tekst – komentarze – studia. Lublin – Warszawa 1999; Z. Kupisiński. Advent i Boże Narodzenie w regionie opoczyńskim. Studium religijności ludowej. Warszawa 1997; Z. Kupisiński. Wielki post i Wielkanoc w religijności ludowej. Studium religijności ludowej. Warszawa 2000; Z. Kupisiński (red.). Potrzeba religii. Dynamika praktyk religijnych i rytualnych. Lublin 2015; F. Rosiński, Z. Kupisiński, M. Dziura (red.). W kręgu polskiej tradycji i zwyczajowości. Lublin 2015; Z. Kupisiński (red.). Chrześcijaństwo w religijności ludowej – 1050 lat po Chrzcie Polski. Lublin 2017; H. Zimoń. Monoteizm pierwotny. Wilhelma Schmidta teoria i jej krytyka w wiedeńskiej szkole etnologicznej. Lublin 2001 (s. 63-91) (wybrana część książki) lub inna lektura uzgodniona z wykładowcą.